

ИЗОШТРИТИ КРИТЕРИЈУМЕ ИДЕЈНЕ ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈЕ

У веома искрпном уводном излагању Александар Чобреновић је посебно нагласио да је у циљу сталног јачања класно-социјалног СК, као једног од основних услова остваривања његове револуционарне, кохезивне и покретачке улоге, неопходно непрекидно праћење и свестрана анализа политичке пријема у свим основним организацијама. Поне сљедњих неколико година чињени су доста значајнији на пори у свим основним организацијама да се, у циљу јачања утицаја радничке класе на формирање и остваривање политичке СК, побољши класно-социјална структура чланства у корист радника — непосредних производа, жена и омладине, па је и политика пријема била усмјерена у правцу обезбеђивања радничке већине. Иако смо извршењу овог задатка примили веома одговорно и савјесно, било је извијесних грешака и пропуста, на шта се морамо критички осврнути и реално сценирани колико смо се у практици борили за реализацију усвојених ставова у односу на домен политике пријема и идејне диференцијације.

На сједници су се чуле и многе аргументоване критике у односу на рад неких основних организација, због доста изражене неодговорности, пасивности и инертности према најзначајнијим питањима самоуправног развоја у својој средини, што се осјетно одражава на развој укупних самоуправних друштвено-економских односа у општини. Питању изградње

метода и садржаја рада није у досадашњем периоду посвећивана потребна пажња. Програми рада основних организација, нијесу обухватили сва најактуелнија питања у одређеној средини, а метод формалног одржавања састанака и прогреса „читања материјала“ није омогућавао да комунисти буду у средишту збивања, да воде суштинске и рационалне разправе да редовније разматрају искуства сопственом дјелovanju и да оцјењују резултате своје активности и активности сваког члана СК појединачно. Због тога, како је закључено, питања изградње метода и садржаја рада, треба у наредном периоду да добију примаран значај, јер то јединично прави пут постизања идејно-политичког јединства, јединства погледа и поступака и јачања одговорности комуниста према конкретним задацима. У неким основним организацијама се, чак и формално, за дужи временски период уопште и не одржавају састанака, због чега у тим срединама долази до преовладавања стихије и слабљења идејног утицаја Савеза комуниста.

Истичући значај политичке пријеме и идејне диференцијације, као и потребу енергичног отклањања појава неодговорности, пасивности и инертности једног броја чланова СК, Љубо Анђус је истакао веома алармантан и недопустиво негативан пријем — да приликом недавно спроведеног референдума за завођење мјесног самодопријеса за изградњу школских и здравствених објеката, не-

ки чланови СК нијесу уопште ни приступили гласању.

ЗАТВОРИТИ ПРОСТОР КАРИЈЕРИСТИМА

Вукапин Марковић је говорио о пракси основне организације СК Мјесне заједнице Будва II у односу на политику пријема, посебно младих чланова. Дешава се да се због кампањског и неорганизованог приступа овим питањима, као и због потпуниот одсуства идејно-политичке припреме кандидата за пријем у СК, у партијске редове инфильтрирају они којима није место тамо — иза којих не стоји одговарајући рад и активност.

Блажко Ивановић, предсједник Општинске конфедерације СК, нагласио је да има доста пропуста у политичци пријема, који се у наредном периоду морају ефикасније спровести. Непојмљива је и неодржива противуречност да на једној страни имамо основне организације које спроводе кампањске пријеме потпуно неприпремљених кандидата, док на другој страни неке основне организације по три-четири године не врше пријем, иако имају поступну припрему кандидате, чији се основани захтјеви за дужи период уопште и не узимају у разматрање.

Комитет је са посебном пажњом анализирао питања подношења захтјева за поновни пријем у СК оних лица која су или била искључивана или су самовољно напуштала партијске редове. Имајући у виду да је у практици присутно понашање које има за циљ задовољење тренутних интереса, који се често стављају испред широких заједничких и сплитих друштвених интереса, описано је да поновни пријем захтјева свестрану анализу сваког конкретног случаја, јер се веома често догађа да су мотиви на којима се заснивају захтјеви за поновни пријем чисто каријеристичке природе. Поновни пријем у СК се тражи да се поврате изгубљене позиције и привилегије, да се боље напредује у служби. Због тога сваки такав захтјев треба расvjетљавати са свих страна: добро видјети да ли је у питању жеља за истинским ангажовањем и стварна приврженост идејама Партије или настојање да се по сваку цијену оствари лични интерес и стечке аутеритет помоћу партијске књижице. Треба у текућој партијској пракси препознавати појаве каријеризма, што је сигурно врло тешко, јер се си одражава вјештим заклањањем иза општеприхваћених друштвених парола.

Но, и кад га видимо као не длану у основним организацијама се уопште, због тежње за незамјењањем, не реагује на такве појаве, него се једноставно заклањају очи и окреће глава.

Због свега тога — рекао је секретар Комитета Жарко Миковић — намеће се неодложна потреба да се у закључцима Комитета јасно искристалишу критеријуме политичке пријема и идејне диференцијације, који ће обавезити све основне организације, како би се ефикасно затворио простор ширењу каријеризма и других штетних појава и утицаја.

ПРОСЛАВА ДАНА ЈНА

Јачање борбене готовости — сталан задатак

Свечаном сједницом Општинског штаба територијалне одbrane, којој су присуствовали и представници свих друштвено-политичких организација, мјесних заједница, ООУР-а и других самоуправних организација и заједница, у нашој општини је на пригодан начин обиљежити тридесетседми рођендан ЈНА.

Поред додјеле награда и признања заслужним организацијама и појединачима, на овој свечаности је било доста пријети о резултатима које су постигле јединице територијалне одbrane и остали субјекти друштвене самозаштите на јачању система општено-народне одbrane, у изградњи борбене готовости, јачању братства и јединства и морално-политичког стања. А ти резултати, како је констатовано, су изванредни — општини Будва додијелено је несвакидашње признање — Сребрна плакета Савеза резервних војних старјешина СР Црне Горе.

Десетодневно логоровање јединице везе и извиђачке јединице у Поборима, под најновој оружјујим временским условима, као и недавно изведена вјежба мобилизацијске готовости територијалне одbrane, недвосмислено су показали и потврдили нашу непоколебљиву спремност да се сваког тренутка успјешно супротставимо сваком агресору. Значај мобилизацијске

Награде и похвале

Поред Сребрне плакете Савеза резервних војних старјешина, којом је награђена наша општина, наредбом команданта главног штаба ТО СР Црне Горе, за показане резултате на вјежбама, као и у реализацији плана обуке и испољену умјешност у командовању, похваљени су Петар Кнежевић, резервни заставник, и Милан Зеновић, резервни потпоручник.

Наредбом команданта Општинског штаба ТО Будва похваљени су: Одјељење унутрашњих послова, Општинска територијална чета, Одјељење везе Општинског штаба ТО, Извиђачко одјељење Општинског штаба Територијалне одbrane, ООУР „Словенска пљачка“, као и војници и резервне војне старешине Светозар Маровић, Олга Ђуров, Весна Радуловић, Зорица Марковић, Јован Станшић, Мирко Франета, Драган Радовић, Карло Петелић, Себастијан Колмар, Рајко Ђорђевић, Јован Краљ, Ђуро Чупић, Крсто Дулетић, Тадија Јелушин, Љиљана Булатовић, Војо Јубановић, Мирко Марковић, Ђуро Ражњатовић, Зорица Јеремић и Вељко Митровић.

Прелазна заставица Општинског штаба територијалне одbrane припада јединици везе и извиђачкој јединици.

У тактичким вјежбама и другим манифестијама јединице територијалне одbrane и цивилне заштите, које су одржане у протеклој години, нашле су свој пуним смислом ријечи друга Тита, изречене на XI конгресу СКЈ, „Ојачали су наша једнолична одбрамбена способност и ефикасност служби безбедности. Наше оружане снаге су спремне него и када раније да се супротставе сваком евентуалном агресору и да одбране нашу независност, суверенитет и територијални интегритет. Ми не можемо дозволити да нам било ко руши јединство наше народе и велике тековине наше револуције.“

Нарасла свијест радних људи и грађана о потреби сталног подрштавања и јачања одбрамбених послова данас све брже прераста у материјалну снагу, чинећи одбрамбене послове друштва, не само правом, већ и дуж-

Случај „Праха“

У присуству најодговорнијих представника радионице „ПУТНИК“ Београд, у чијем саставу послије ООУР „ПРАХА“, Комитет је размотрio извјештај радне групе о стању односа у том радном колективу, послије учесталог подношења низа представки и притужби радника у којима је указивано на постојање одређених аномалија и повреда самоуправних права. Извјештај је у целини прихваћен, као и ојена да за све антисамоуправне девијације, пропусте и аномалије највећи дио одговорности сноси Јубинко Вучић, директор ООУР-а, у чијем раду је долазило до учсталог манифестовања бирократске самовоље и злоупотребе службеног положаја, што је проузроковало тешак поремећај међуљудских односа. Закључено је да је оваквом стању односно знатно допринијела пасивност и скоро потпуна незаинтересованост партијске организације, њеног секретара и других самоуправних и друштвено-политичких структура. Умјесто да се упuste у енергичну борбу против носилаца оваквих понашања, узурпујући самоуправни права, приватизације и бирократских тенденција, они су у све већој мјери потпадали под утицај пословодних структура и атмосфере наметања несамоуправних рјешења, због чега морају спојити пуну одговорност за настало стање.

Извјештај, ојене и ставови Комитета, како је истакао друг Небојша Живановић генерални директор „ПУТНИКА“, биће са пуно одговорности, озбиљности и савјесности размотрени од стране свих друштвено-политичких и самоуправних структура, у циљу презаписања постојећег стања и изрицања одговарајућих мјера.

Бране КРГОВИЋ

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакциони колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ

Донијето више одлука и рјешења

Изградња путева

На осмој сједници Скупштине општине, посљедњој у 1978. години, разматран је и усвојен извјештај Општине ске изборне комисије о резултатима референдума о увођењу мјесног самодоприноса. Од укупног броја (5050) уписаных, гласало је 4.187 или 83% бирача. За увођење мјесног самодоприноса гласало је 92% бирача.

О УСМЈЕРЕНОМ
ОБРАЗОВАЊУ

У Будви је 20. децембра 1978. године сдржана XIV сједница Предсједништва Заједнице општина СР Црне Горе, којој је присуствовао и Милутин Таневић, предсједник Вијећа општина Скупштине СР Црне Горе. Том приликом је Предраг Ђулафић информисао Предсједништво о привредном и друштвеном развоју наше општине.

Предсједништво је разправљало о реализацији програма инвестиција у усмјереном образовању и у неким финансијским тешкотворним заједницама, као и о материјалном положају основног образовања и вакантима у нашој Републици.

Мр. Миодраг Мировић, генерални директор „Монтенегротуриста“ упознао је Предсједништво са актуелним питањима даљег развоја туристичке привреде, а посебно овог гиганта.

Чланови Предсједништва су посетили и разгледали зграду Основне школе чија је изградња финансирана из средстава мјесног самодоприноса.

Имајући у виду повољне резултате гласања, Скупштина је донијела Одлуку о увођењу мјесног самодоприноса у трајању од пет година (од 1. јануара 1979. до 31. децембра 1983) ради финансирања изградње и опреме објекта за потребе школства и здравства на територији наше општине.

Средства наплаћена од мјесног самодоприноса Служба друштвеног књиговодства ће празнити на сљедећи начин: 75% до измирења створених обавеза за изградњу Основне школе у Будви, а 25% за изградњу друштвеног дома у Петровцу. Након подмирења обавеза средства ће се дијелити према посебној одлуци коју ће донијети Скупштина општине по претходно прибављеном мишљењу општинских друштвено-политичких организација, самоуправних интересних и мјесних заједница.

Ребаланс буџета општине

Како је уобичајено, Скупштина је донијела одлуку о ребалансу буџета општине за општу потрошњу у 1978. године по којој укупни приход износи 45.583.342 динара. Донијета је одлука о привременом финансирању органа и других корисника буџета до његовог доношења за 1979. годину, а најкасније до 31. марта 1979.

Издвојена средства укинутог локалног инвестиционог фонда користиће се за изградњу градских и сеоских путева преко Самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређење општине, а средства укинутог посебног фонда за комунално-стамбену изградњу, која се налази у пласману, користиће се, без обавезе враћања, за изградњу сеоских путева.

Усвојена је изједначајна детаљног урбанистичког плана Петровца у дијелу који чини потез Одмаралиште „7. Јула“ — црква Св. Виде.

Добри послови резултати за девет мјесеци

Делегати су разматрали и увођени анализу пословања организација из области привреде и друштвених дјелатности и креативне општине и заједничке потрошње за општину за период од 1. јануара до 30. септембра 1978. године. Запажен је уравнотежен раст скоро свих билансних ставака привреде у целини. Укупан приход је, у односу на исти период претходне године, већи за 33,2%, а утрошене средства за 33,6%. Остварени доходак привреде порастао је за 39,5%, а чисти доходак за 34,8%.

Скупштина је, први пут у овом сазиву, разматрала и ин-

формације Службе друштвеног књиговодства о приходима и расходима Самоуправне интересне заједнице друштвених дјелатности и материјалне производње и о остварењу прихода и расхода ДПЗ — функционално пословање — по периодичним обрачунима за девет мјесеци 1978. године.

Евиденција непокретне имовине

Поводом разматрања информације о евиденцији непокретне имовине на подручју општине, коју је припремило Одјељење за опште послове и друштвене службе, делегати су подржали закључак којима се надлежним републичким органима предлаже да иницирају доношење закона о јединственој евиденцији непокретности у СР Црној Гори, као и да се обавезују општински органи управе да у свом раду користе нове податке прејмјера и катастра земљишта у свим случајевима рјешавања о правима на непокретној имовини, а нарочито приликом спровођења урбанистичких планова, давања одобрења за градњу, спровођења експропријација и рјешавања о правима на грађевинском земљишту.

Ради усклађивања правног са стварним стањем, Скупштина је усвојила уговор о замјени неkretnina i kompenzacijom potra-

Са посљедње прошлогодишње сједнице

живљања, који се закључује између Општине и Самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређење општине.

Скупштина је дала сагласност на одлуку о именовању Милана Новчића за директора „Зета филм“ и Наде Поповић за директора Школског центра у Будви.

Подршка амандману

Група делегата у вијећници Скупштине СР Црне Горе из општина Улцињ, Бар, Будва, Тиват, Котор и Цетиње, послије консултовања у делегатској бази и договора са основним организацијама удруженог рада ХТО „Мон-

тенегротурист“, поднијела је амандман на дио резолуције који се односи на развој туризма. У образложењу амандмана истиче се да у протекле три године остваривања средњорочног плана комплекс туристичке привреде највише заостаје у изградњи планираних капацитета. У Црној Гори од укупно планираних 5.500 кревета до сада је изграђено свега 10 одсто — са хотелима у изградњи. Делегати сва три вијећа дали су подршку поднијетом амандману.

II.

У МЈЕСНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ СВЕТИ СТЕФАН

У Мјесној заједници Свети Стефан као да нема мртве сезоне. Истини, Град — хотел је одавно затворио капије, једно кратко вријеме није хотел „Маестрал“ није радио, мјесто је било опустјело. Али, друштвено-политички живот одвијао се редовно. Савјет мјесне заједнице, Извршни одбор, делегација Општинске скупштине редовно су се састајали. То се не би могло казати за делегације у неким самоуправним интересним заједницама.

Тренутно су сви форуми у Мјесној заједници заокупљени проблемом изнапољења средстава за финансирање изградње тржног центра у Светом Стефану. Јер, снабдијевање мјesta у сезони, а и ван ње веома је лоше. У изградњи тржног центра грађани ове мјесне заједнице виде рјешење и неких других проблема мјesta, а то су амбуланта, пошта, дјечји врти, што је, такође, предвиђено у склопу овог објекта.

Сав посао око реализације програма изградње тржног центра ми у Мјесној заједници смо обавили, а да је акције на том плану прешијели на СИЗ изградњу и уређење Будве — рекао је Владмир Кажанегра, секретар Мјесне заједнице Свети Стефан.

КАКО СЕЛИМА ВРАТИТИ ЖИВОТ?

У посљедње вријеме дosta је урађено на изградњи сеоских путева. Настоји се да се, по могућности, сва села у залеђу светостефанске ривијере повежу са Магистралом. Ово из два разлога. Прво, да би се тим селима, која су, такође, опустјела, врачили живот и друго, што су својим положајем и изванредним природним условима атрактивна за развој туризма. Већ је про克рено око десет километара: Милочер — Подличак, Свети Јован — Тудоровићи, Милочер — Челобрдо и најдужи (4,5 километара) Вала — Војнићи — Кажанегре — Кулаче — манастир Дульево. Од свих њих само је Милочер — Подличак оспособљен за нормалан саобраћај.

За остале предстоји још доста посла да би се оспособили за саобраћај. Наравно, и доста средстава.

Но, захваљујући интересовању и великом разумевању туристичко-угоститељских радних организација, посебно ООУР

Изградња путева у првом плану

„Свети Стефан“, и жељи, настојају и спремности на самоодржавање некадашњих житеља ових села да ови путеви буду довршени, нема сумње да ће ова акција бити успјешно окончана.

За пут Милочер — Челобрдо заинтересована је Путничка агенција „Компас“, која на Челобрду, одакле се пружа изванредан видиковац, најчешћа подаци ауто-кампа. Ова радна организација је спремна да финансира асфалтирање пута од нове трафо-станице у миљочерском парку до села. Недавно је почињена и акција за уређење пута Вала — Војнићи — Кулаче — Дульево. Постојећа траса про крчена је 1973. године заједничком акцијом мјештана ових села. Тада је у изградњу пута уложеноко око двеста хиљада динара сакупљених самодоприносом мјештана и 50.000 динара добијених на име помоћи од Основне организације удруженог рада „Свети Стефан“. Поред тога, мјештани су изградњу пута помогли добровољним радним акцијама.

АКЦИЈА КОЈУ ТРЕБА ПОДРЖАТИ

Иако веома скромна, ова улагања и акције донекле су помогле да се колико-толико заустави гашење и руширање насеља на потезу трасе. Шта-више, пробијање пута дало је иницијални импулс развоја свих насеља. Убрзо је ријешено снабдијевање водом, уведена трофаџија електрична струја, приступило се оправљању и реновирању стамбених зграда, Јављају се наговештаји разноврсне туристичке валоријације овог подручја које, као залеђе Светог Стефана и Милочера, има, поред културно-историјских споменика и живописних предела,

Петровац

из веома погодних позиција за изградњу викенд насеља, смјештајних капацитета у ренти вила, кампова и других објеката туристичке понуде, у првом реду рекреативно-забавног типа.

Даљи напредак овог подручја и евентуално искоришћавање постојећег туристичког потенцијала лимитирано је, а може се рећи и доведено у питању, управо нездовољавајућим стањем путева. Наиме, због недостатака средстава, пут није обезбијеђен од ерозије, па је, и поред одржавања и поправки, изложен сталном пропадању.

Да не би били узалудни досадашњи труд и средства, мјештани са овог подручја једнодушни су да додатним материјалним и другим напорима оспособеју пут за нормалан саобраћај. У томе наилазе на пуну подршку Мјесне заједнице и ООУР „Свети Стефан“.

Према оцјени грађевинских стручњака, за реконструкцију, проширење и асфалтирање постојеће трасе потребно је 1.800.000 — 2.000.000 динара. Уколико би Самоуправна интересна заједница за изградњу и уређење Будве доделила динар кредита на динар учешћа, овај би подухват могао да се инвестиционо заокружи са приближно 10.000.000 динара учешћа по члану домаћинства. У складу с тим, на састанку мјештана одлучено је да се путем самодоприноса

са обезбиједи шест стотина хиљада динара (акција је већ у току), а разлика од 400.000 динара надокнади из других извора. Иницијативни одбор за реконструкцију пута рачуна на подршку и материјална средства која би се сакупила од радних организација са терена наше општине, као и оних организација удруженог рада из других крајева које на овом терену имају своје погоне и пунктете. Радови на изградњи пута треба да почну у априлу 1979. године.

Треба истaćи да су у до садашњим акцијама на подручју Мјесне заједнице пун удио имале и привредне организације са овог подручја. Не изостаје, дакако, ни разумијевање Општинске скупштине и њених органа.

ФИНАНСИРАЊЕ — ГОРУЋИ ПРОБЛЕМ

Један од горућих проблема који се истиче у овој Мјесној заједници јесте питање њеног финансирања. Према ријечима секретара Владимира Кажанегре, при садашњем начину финансирања Мјесна заједница Свети Стефан је погођена. Наиме, оно се обавља из купалишне таксе, и то на основу остварених средстава по овом основу. Познато је да Свети Стефан као ексклузивно љетовалиште нема толиких капацитета да би могло остварити довољно средстава од купалишне таксе. Прошли сезоне остварено је по том основу свега око 250.000,00 динара. То што се добије, троши се ненамјенски — за материјалне трошкове и личне дохотке. Не остаје ништа за оне сврхе за које би требало да се купалишна такса троши, посебно у ексклузивном туристичком мјесту као што је Свети Стефан, где се захтијева да плаже буду на нивоу реноме мјеста у погледу хигијене и опремљености. Зато се предлаже да се на нивоу Општине у што краћем року размотри питање финансирања мјесних заједница како би се оно скинуло са дневног реда.

В. Станишић

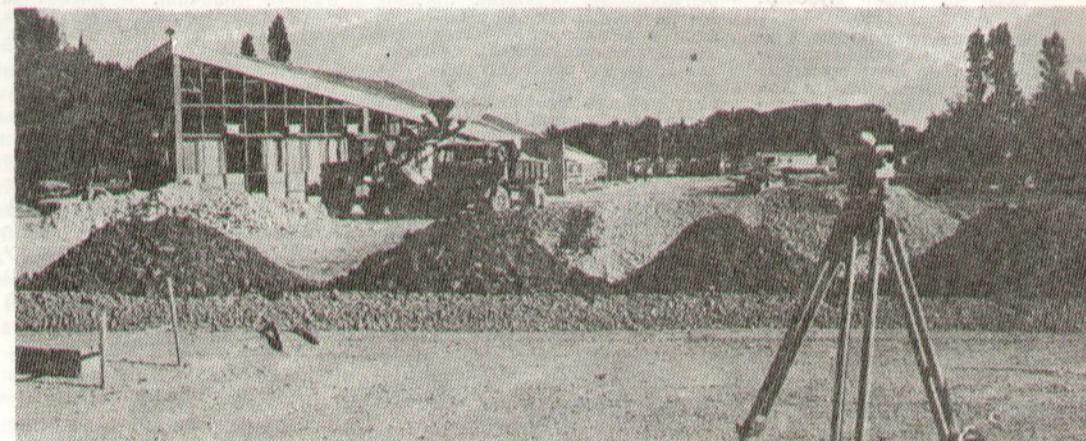
АКТУЕЛНО

Расправа о обиму „дивље“ градње на подручју општине, која је недавно вођена на сједници Извршног одбора Скупштине општине, којој су присуствовали предсједници друштвено-политичких организација и стручних служби органа управе, показала је да је ова немила појава узела поприлично маха. Вишеструко је од Будве до Буљарице нападнуто, а и локације резервисане за објекте друштвеног стандарда. У будванском пољу, на примјер, простор резервисан за изградњу спортичког центра толико је „начет“ да је неопходно да се за ову потребу тражи друго решење. Бесправне градње има у Бечићима, Светом Стефану и Буљарици, а „рањене“ су и падине брда Спас, које су требале да постану „туристичка плућа“ Будве. Истина, овоме су кумовали и урбанисти, а то говори да они морају да мијењају неке ствари у свем понашању: не може се некоме бити мајка а другоме мајка.

Само у току ове године — рекао је грађевински инспектор инжењер Желько Митровић — без дозволе су изграђени или дограђени 43 објекта, а од маја до краја године регистровано је 36 таквих прекршаја.

Коријени бесправне градње су дубоки и биће погребно да се учини више „хируршких резова“ да се ова немила појава отклони. Свакако, највећи кривici су они који се у тако нешто упушијају, али је чинилица да су изостале и друге мјере и активности да се „дивљање“

у неимарству отклони. Објекти подигнути бесправно у 1977. години, на примјер, стоје и данас и ако су доношена решења с њиховом рушњу. Тренутно таквих решења има 34, а 24 предмета су у поступку. То што се закон досљедно није спроводио представљало је охрабрење да оне који су намјеравали да граде и свај посао је цвјетао наочиглед инспектора, мјесних заједница, друштвено-политичких организација и других одговорних субјеката. Ето, зграде су кезаконито подизане уз саму

Прописа се не придржавају ни основне организације удруженог рада — Јадрански сајам је у парку изградио управну зграду.

магистралу недалеко од зграде Скупштине општине и на очиглед инспектора и других који су позвани да штите друштвене интересе! Поред стамбених зграда грађене су викендице, подизане гараже, дограђивани спратови!

КОД СУДИЈЕ ЗА ПРЕКРШАЈЕ

Гријеше и домаћи и странци

Општински судија за прекршаје у Будви има пуне руке послана. Истина, највише „посјетилаца“ има у току туристичке сезоне, што је и разумљиво, с обзиром да тада на нашој ривијери борави и до 60.000 лица.

— Долазе мјештани, али и туристи, домаћи и страни — каже Благота Кажић, судија за прекршаје. — Примијетио сам да све више испада праве страни туристи. Пошто овде највише долазе Њемци, то су они често моји „гости“. Њихови прекршаји су различити: од извикивања непријатељских парола до недозвољених радњи као што су риболов с пуном ронилачком опремом и снимање морског дна. Изричим новчане и казне затвора у трајању до 30 дана.

У току ове године регистровано је преко 1100 предмета. Често долазе они који праве саобраћајне прекршаје. Пребрза вожња, претицање на пуној линији, вожња под дејством алкохола — то су најчешћи прекршаји.

Врло чести „посјетиоци“ канцеларије Општинског судије за прекршаје су такозвани „дивљи“ грађитељи.

— У посљедње дније три године у Будви је бесправно подигнуто више објеката — објашњава Кажић. — Ради се о приватним кућама, доградњи и адаптацији. На основу пријаве обавим поступак и изричим новчане казне до 5000 динара. И на томе се све завршава: они који раде „дивље“ задовољни се врате кући и настављају посао. Мислим да то нема много ефекта и да би требало предузети ефикасније мјере како би се спријечила ова негативна појава.

Благота Кажић нам је рекао да остварује веома добру сарадњу са Одјељењем унутрашњих послова и службама Скупштине општине, нарочито са инспекцијама и радним организацијама.

С. Г.

Стоп за бесправну градњу**У СУЗБИЈАЊУ ОВЕ НЕМИЛЕ ПОЈАВЕ ИЗОСТАЛА ШИФА ДРУШТВЕНА АКЦИЈА****ПРЕДСТОЈИ РЕВИЗИЈА УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА**

Разлоги и узроци бесправне градње су бројни. Прихваћено је мишљење да највећи разлог лежи у спорују ревизији постоећих и изради нових урбанистичких планова. Кад се тај посао обави, како се сматра, оваквих појава биће мало или их уопште неће бити. Јер, мно-

вију да констатује да је у својим области потпуно изостало ангажовање друштвених снага. Јер, да су овакви и слични примјери живога са конференцијама грађала у мјесним заједницама или да су друштвено-политичке организације своје чланове звале на одговорност, бесправне градње би било значајно мање.

УБУДУЋЕ СТРОГО ПОШТОВАЊЕ ЗАКОНА

На сједници су усвојени закључци који треба да допринесу да се ова опасна појава сузбије. Тако је договорено да се убудуће сваки бесправни подигнути објекат сдамах руши чим таквој решењу буде правоснажно. Но спјешније се послови око ревизије урбанистичких планова, а водиће се рачуна да се прво израде урбанистички планови за подручја тједије предвиђене индивидуална стамбена изградња. Биће потребно да се неке ствари мијењају у раду инспекцијских служби и судије за прекршаје, а мјере не се предузети да се побољшају законски прописи у овој области.

Закључак који посебно заслужује пажњу јесте онај у коме се каже да ће Извршни одбор Скупштине општине размотрити одлуку о градњи на селима. Наиме, садашња одлука забрањује сваку градњу на сеоским подручјима, а интересовање за градњу уз нови пут Будва — Цетиње постоји. Отварање градње на овим подручјима смјењило би притисак на локације поред мора које се морају сачувати од незаконитог и неодговорног понашања појединца.

Друштвено-политичке организације у свему овоме треба да нађу своје место. Друштвена је потреба да се бесправне градње спријечи у потпуности и то треба да постане обавеза свих друштвених структура.

Д. Новаковић

МАЛО ШАЛЕ — ВИШЕ ЗБИЉЕ**Без мјере**

Док се исцрпљивају у једночасовој дискусији око десетак проблема, Мрзду је нагло позлијо. Не, не ништа му се није десило. И послије свега — остао је жив!

ТВ СЛЕКИРАЦИЈА

Између нас, грађана општине, који дуго ишчекујемо бољи ТВ пријем, и оних који су чекали Годоа, постоји много сличности и једна разлика: нас је издало стрпење.

ХВАЛИСАВАЦ
— Ја, па ја! — годинама се другар буса у прса.

Годинама то хвалисавом другару не може да упади ни код једног жирија.

РЕКЛА-КАЗАЛА
Тренутак је, изгледа, кад свако сваког оговара.

Цилид је у томе отишао степеницу даље: он опрњава.

ИНТЕРЕСИ
У плураризму самоуправних интереса, његов интерес је увијек на првом мјесту.

СНАШАО СЕ

Зато што улице, па и она у којој живи Н. Н., још увијек немају називе, поменути друг се, и званично, служи сљедећом адресом: зграда „С-70“, стан до „Пицерије“.

М. ПАЈКОВИЋ

Прекршиоци у бесправној градњи су, како се чуло, и друштвено-политичке организације. Јадрански сајам је тако у парку под зградом Скупштине општине изградио управну зграду, без сагласности и одобрења надлежних служби. Као прекршиоци су обиљежени ООУР „Бечићка плаја“, а подсећено је да су својевремено незаконите саграђене аутобуске станице у

Да трговина не буде уско грло

ТРГОВИНА НА НАШОЈ РИВИЈЕРИ већ одавно је уско грло туристичко-угостиљске привреде, па се не треба чудити што је ова приредна грана и честа тема на разним склоповима почев од мјесних заједница до највиших општинских форума. Просперитет туристичке привреде није праћен одговарајућим развојем трговинске мреже, те је проблем снабдјевања, нарочито појединих подручја као што су Бечићи и Свети Стефан, из године у годину све израженији. Због тога и напори, који се чине у правцу побољшања туристичке понуде и услуга, не могу дати пуни ефекат све док се не обезбиједи благовремена и квалитетна снадбјевеност читавог подручја наше општине.

О томе шта радни људи запосленi у трговини предузимају и шта намјеравају да предузму да би трговина ухватила корак с туристичко-угостиљском привредом, развоварали смо с Ранком Гардашевићем, директором ООУР „Јадран“ — трговина.

На подручју наше општине — рекао нам је он — око 70% гостију љетује у до мају радиности, одмаралиштима и камповима. Они се углавном прехрамбеним и другим артиклима снадбјевају преко малопродајне трговачке мреже. То значи да наша трговина треба да у сезони обезбиједи разноврсних роба за око тридесет до педесет хиљада лица дневно. Од успешног извршавања тог задатка умногоме зависи и квалитет свеукупне туристичке понуде, затим промет и општи утисак који ће гост однijетi из нашег мјеста.

Туристичка привреда у погледу капацитета, техничке опремљености и организованости достигла је завидан ниво, док трговина у свему томе још увијек далеко застаје. Такво стање посљедица је непланског развоја трговине, што се огледа у уситњености продајне мреже, не одговарајућој техничкој опремљености, недостатку продајног и склadiшног простора. Због недостатка расхладних уређаја и магацина не може се смјестити довољна количина робе у сезони, па се продајна мјеста морају свакодневно снадбјевати од добављача, што се негativno одражава на цијене робе и квалитет снадбјевања.

ИНТЕРНА БАНКА

На састанку представника 24 основне организације удруженог рада из десет црногорских општина одлучено је да се форира интерна банка „Монтенегротуриста“ — стота по реду у нашој земљи — која ће допринијети бољем финансијском пословању. За предсједника Скупштине банке изабран је Раде Ђаковић, директор ООУР „Гранд“ из Цетиња, за предсједника По словног одбора Стево Јаредић из Улциња, а за вршиоца дужности директора Bojo Вучековић, досада дашњи финансијски директор „Монтенегротуриста“.

С.

С обзиром на услове у којима се сада одвија дјелатност трговине, колектив „Јадран“ постиже доста добре резултате, и то захваљујући у првом реду залагању радних људи и добрым пословним односима с добављачима,

склadiшног и магацинског простора у Будви.

Цијена Тргног центра, укључујући и опрему, износи око 70 милиона динара. Површина корисног простора овог објекта је 3.300 квадратних метара, не рачунајући зелену

Уручене награде и повеље

У хотелу „Интернационал“ у присуству друштвено-политичких и туристичких радника Црне Горе на свечан начин уручене су награде и повеље најбољим организацијама и појединцима који су изабрани у акцији „Бирајмо најбоље 78“ коју су организовали Туристички савез Црне Горе, Самоуправна интересна заједница за туристичку пропаганду, Секретаријат за информације Извршног вијећа СРЦГ, НИО „Побједа“ и Радио-телевизија Титоград.

Награде и повеље најбољима уручио је ДРАГО ЈОВОВИЋ, предсједник Туристичког савеза Црне Горе.

Г.

Да би ООУР „Јадран“ — трговина стао у корак с туристичко-угостиљском привредом, развоварали смо с Ранком Гардашевићем, директором ООУР „Јадран“ — трговина.

На подручју наше општине — рекао нам је он — око 70% гостију љетује у до мају радиности, одмаралиштима и камповима. Они се углавном прехрамбеним и другим артиклима снадбјевају преко малопродајне трговачке мреже. То значи да наша трговина треба да у сезони обезбиједи разноврсних роба за око тридесет до педесет хиљада лица дневно. Од успешног извршавања тог задатка умногоме зависи и квалитет свеукупне туристичке понуде, затим промет и општи утисак који ће гост однijетi из нашег мјеста.

Жељели смо да пажњу скренемо на понашање једног броја делегата према обавезама које су им повјерене од стране самоуправних средина у којима раде или дјелују. Тако, на пример, Скупштина самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређењу Будве је морала два пута да се закајује да би се свели биланса прашлогодишњег рада. За поновну сједницу позиви су слати телеграмима, значи учињен је и непотребан издакт. И поред тога, неки делегати пису нашли за потребно да присуствују сједници Скупштине!

Одлагање сједница због недовољног броја присутних забиљежено је и у другим срединама, највише у делегацијама самоуправних интересних заједница у мјесним заједницама и организацијама удруженог рада. Истинा, те делегације су новица и портно је било очекивати да у њиховом раду све неће функционисати беспрекорно. Најгоре што се у колективном раду може десити је кад се

ну пијацу, која има третман комуналног објекта и која није ушла у ову цијену. Наравно, то је превелик залог за „Јадран“.

Пошто ни „Монтенегротурист“ није у могућности да финансира овај подухват трговине, на нову друштвено-политичких структура Општине и „Монтенегротурист“ ступили смо у контакт са сложеном организацијом у

У продавници

друштвеног рада „Воћар“ из Београда, односно радном организацијом „Делишес“ ради удржавања средстава за куповину овог објекта. У разговорима је, поред представника поменутих структура, учествовао и Ђорђе Митић, предсједник Јужноморавске међупривредске регионалне заједнице која има преко 50.000 становника. Очијењено је да је удржавање између „Монтенегротуриста“, односно ООУР „Јадран“ и „Делишеса“ оправдано како са становништва интереса радних људи ове дјели организације, тако и са гледишта општедруштвених потреба — рекао је Гардашевић.

Закључено је да се на реализацији ових послова интензивно ради и да представници „Делишеса“ и Јужноморавске регионалне заједнице у што краћем року обезбиједе средства код пословних банака, како би Тргног центра почeo са радом 1. маја 1979. године. У плану је, takođe, и изградња тргног центра у Светом Стефану, где је проблем трговине и снабдјевања врло актуелан.

Треба, dakle, очекivati да бе будванска трговина наредну сезону — 1979. године дочекати спремније него ика да до сада.

В. С.

НАШ ОСВРТ

„Заборавни“ делегати

неодговорног понашања у извршавању самоуправних обавеза замијене. Сигурно је да су то непопуларне мјере, али, ако би оне донијеле преокрет у раду делегација, треба их и спроводити.

У неким делегацијама удржавеног рада делегати су неинформисани о питањима којима се баве раднички савјети, а ипак чули да су на сједнице радничких савјета позивани чланови делегација. Поставља се питање: како ће, онда, они на сједницима Скупштине општине или интересних заједница заступати интересе свог колективија?

Све то говори да рад делегација и делегата треба стално пратити, проучавати и анализирати. То би обезбедило правовремено отклањање проблема који се појављују у раду и да се ствари поставе онако како то тражи социјалистичко самоуправљање.

Срећна је околност да у нашој средини нема појава негативног пословања. То значи да простора за даље дозгрављавање самоуправних односа има доволно, па зато те околности треба користити у највећој могућој мјери.

Д. Н.

„Честитка“ комуналца

„декорацију“ уочи највеселије ноћи у години.

Отпадак и гомила смећа било је и на другим мјестима. Да су склоњени на вријеме град би нам био чистији, а самим тим и први дани нове године љепши. Овако, комуналци су нам „обећали“ да и у овој години не желе да нас изневјере. Остало је досљедни себи, а био би ред да их приупитамо шта и како у новој години желе да раде. Јер, знамо да им се за обављање одређених послова, из не баш пребогате општинске касе, дају поголема средства. Требало би зато да положе рачуне на шта су их утрошили, па да се ви

ки метални сандуци за смеће, па да се амбалажа и отпади не растурају око зграда у којима су продавнице смјештене? Да упитамо: да ли би у Будви комунални инспектор могао да ради преко цијеле године, а не да се тако важна служба организује само сезонски? Ако би тако било, онда не би постојала потреба да се уређење и чишћење мјеста обавља кампањски, то јест у пет минута до почетка туристичке сезоне.

Наша је жеља да се о овим и сличним проблемима већ сада предузму конкретне мјере. Ако се тако поступи, онда ће бити више одговорног односа и понашања у овој толико значајној области за туристичко мјесто какво је Будва.

Д. Н.

СЛЕДНИЦА ИЗДАВАЧКОГ САВЈЕТА

Оцијењено писање „Приморских новина“

На дневном реду сједнице Издавачког савјета „Приморских новина“ (пресједавао Павле Вујовић) нашла су се значајна питања, међу којима анализа и оцјена листа, предлог финансијског плана за 1979. годину, као и предлог правилника о исплати ауторских хонорара и других накнада члановима Редакције, дописницима, сталним сарадницима и другим лицима ангажованим на премању листа.

Овим питањима вођена је расправа у којој су учествовали чланови Павле Вујовић, Милан Новићић, Ваља Јовановић, Војо Кулјачић, Мишко Вугделић и Ратко Митровић, као и предсједник Општинске конференције ССРН Љубо Аћић и гла- вни и одговорни уредник члана Милован Пајковић.

НЕОПХОДНО је ПОБОЉШАТИ УСЛОВЕ ИЗЛАЖЕЊА ЛИСТА. — ДАТЕ СУГЕСТИЈЕ ЗА ЊЕГОВО ДАЉЕ УНАПРЕЂЕВАЊЕ

рило се, такође, и о тешкоћама Редакције и како их превазићи. У листу професионално раде само главни и одговорни уредник и новинар. Неко је истакао да је ово можда једина новина, која не да нема свог дактилографа, већ ни писању машину!

Изречено су и извјесне критичке примједбе, којима у наредном периоду треба поклонити дужну пажњу. По мишљењу чланова Савјета, неопходно је — иако су у овом погледу видни напори Редакције — доносити више написа из базе, односно из самоуправних интересних за-

да се настави с проширењем круга сарадника. Речено је да се недовољно пише из Петроваца. Додуше ово је проблем за себе, јер — како је истакнуто — „Приморске новине“ треба да из овог мјеста имају дописника. Закључено је да Редакција и даље иде на такве садржаје листа у којима ће доминирати животни проблеми радних људи и грађана.

Савјет је разматрао и усвојио (привремени) финансијски план новина за 1979. годину. Наиме, Савјет је у виду финансијског плана исказао минимум представа,

Са сједнице Издавачког савјета

Констатовано је да су „Приморске новине“ у време ну у коме се оцјењују (август 1978. — крај децембра 1978.) биле на висини затрата, који имају као орган Општинске конференције ССРН, што ће рећи да су правовремено информисале читаоце о свим збивањима у друштвено-политичком живоју општине. Лист је — како је оцјењено — био актуелан, садржајан и ангажован, освежен новим рубрикама, ширим кругом сарадника, као и технички на завидном нивоу. Редакција је сваки број планирала и, исто тако, анализирала и оцјењивала.

И поред тога што немају потребан кадар, „Приморске новине“, односно Редакција је успјела да скоро у свим бројевима буду разматрани проблеми и актуелности из мјесних заједница, организација удруженог рада, Скупштине општине, делегација и самоуправних интересних заједница. На страницама листа добро је праћена и активност Социјалистичког савеза, СК и других друштвено-политичких организација, као и најзначајнији догађаји, који су се збили у овом периоду. За број листа, који је био посвећен Осмом конгресу СУБНОРА Југославије, рече но је да је направљен врло добро. Једногласно се, дакле, било у оцјени да су „Приморске новине“ дјеловале на начин програмске оријентације, коју је Савјет донио на својој првој сједници. Гово-

једница и других самоуправних структура. Више би требало доносити виести, информација и критичких осврта о спровођењу Закона о удруженом раду и расподјељија према резултатима рада, о проблемима радних људи с ниским примањима. Чула се и примједба да су неки приложи били предуги, па треба ићи на краће чланке и информације. Препоручено је

која треба обезбиједити у овој години да би лист могао нормално да излази. Коначан финансијски план донијеће се када се сазна одакле, из којих извора и у којој висини ће се „Приморске новине“ финансирати у текућој години. Усвојен је и Правилник о исплати ауторских хонорара и других накнада члановима Редакције и осталим сарадницима листа.

Заштита музејских експоната

Четрдесетак експоната чувене будванске некрополе, који се чувају у Археолошкој збирци Музеја у Будви више неће пропадати. Спасоносне хемикалије стићи ће из Београда и хиљадугодишња патина се неће изгубити.

Наиме, прије извјесног времена радници Музеја у Будви су примијетили да је нека чудна „болест“ напала ципусе (надгробне споменике), камене плоче и урпе старе око 2000 година. Позвани су у помоћ стручњаци Народног музеја у Београду и установљено је да је главни „кривац“ за пропадање слани морски ваздух који допира до Музеја где су експонати смештени. Помоћ је тражена и од Ватиканских музеја у Риму, где раде познати конзерватори.

— Цио подухват повјерен је конзерваторима Народног музеја у Београду и Републичког завода за заштиту споменика културе СР Црне Горе — каже нам Станко ПАПОВИЋ, кустос будванског Музеја. — За овај посао нису потребна велика средства и надамо се да ће он ускоро бити завршен. Враћање живота споменицима, који су одољели зубу времена толико вјекова, значи много, јер њих током сезоне види велики број туриста из цијelog света.

С. ГРЕГОВИЋ

Предстоји разноврсна и плодна активност архива

штитински архив ради под доста тешким условима. Поменимо само да ова установа од посебног друштвеног интереса и са обимном дјелатношћу има укупно двоје упослених! У материјалном и кадровском погледу стање се, изгледа, ни у овој години неће много измијенити и под претпоставком да Архив добије 650.000,00 динара, на колико се рачуна, као и ако би упослили још једног радника. Са сигурношћу се очекује пресељење у нове просторије, што ће бити врло значајно за даље развијање и унапређивање дјелатности ове културно-научне институције. Тиме ће се створити услови за почетак нормалног рада. Архив ће набавити неопходну и стандардну опрему: металне полице за смјештај архивске грађе и књига за библиотеку, металне ормане за парочито вриједне документе, сандуке за случај евакуације грађе, као и други инвентар. Уколико добије помоћ од Републичке самоуправне заједнице за научне дјелатности, Архив ће настојати да набави и апарат за умножавање.

ЗАШТИТА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

У 1979. години Архив ће посебну пажњу посветити својој спољној служби. Она ће, у складу са Законом о архивима и архивској дјелатности, обављати надзорну функцију код свих ималаца архивске грађе и регистратурског материјала. У току наредне године служба ће у просјеку по два пута посетити све регистратуре, контролисати чување, сређивање и заштиту регистратурског материјала и давати упутства у том смислу.

У наредној години предстоји широка акција на пружању помоћи свим радним и другим организацијама на доношењу оријентационих листа за шкартирање безврједног регистратурског материјала. Овај веома сложен задатак Архив ће нарочито пратити код Скупштине општине и већих радних организација. Да би се обезбиједио стиктно спровођење пројекта о чувању и сређивању регистратурског материјала и грађе, Архив је организовати више састанака с представницима регистратура и лицима одговорним за вођење администрације и ангажовати се на евидентирању и заштити грађе код приватно-правних лица, како би се обезбиједили важни документи од пропадања или отуђења. Посебна пажња биће посвећена евидентирању грађе која се чува у црквама и манастирима.

ПРИЈЕМ, СРЕЂИВАЊЕ И ЗАШТИТА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Архив ће настојати да од свих ималаца преузме грађу старију од 30 година и обезбиједи услове за њено чување и сређивање. Већ у току јануара биће преузета од Скупштине општине сва гра-

ђа настала од 1945. године, а настојаће се да се утврди надлежност за чување грађе бившег „Ловћен филма“.

У оквиру сређивања грађе извршиће се њена груба класификација, прикупљати подаци о настанку, разградити класификација шема и приступити техничкој обради. Гробно ће се кредити грађа и документација „Јужног Јадрана“ коју је Архив преузео од Стамбено-комуналног предузећа. Предузеће се и мјере за спасавање угрожене грађе из фондова које је Архив преузео, а појединачна документа биће конзервирана и заштићена у радионици Републичког завода за заштиту споменика културе на Цетињу.

Како нам је рекао директор др Мирољуб Лукетић, важан задатак Архива је да ради на прикупљању архивске грађе која се односи на старију и новију историју овог краја, а чува се код друштвених или приватних имајача у земљи и иностранству. С тим циљем ће се наставити рад на прикупљању података о таквој грађи и успостављање контаката са имајачима да би се она уступила Архиву, односно да се микрофилмује или копира на други начин. Према потреби и могућностима, откупљиваће се вреднија документа.

У заједници са Савезом бораца посебна пажња биће посвећена прикупљању меџаарске грађе од истакнутих учесника радничког покрета и народноослободилачке борбе с подручја овога краја, као и од оних личности које су своју револуционарну дјелатност обављали у овом крају.

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Важан задатак је формирање Комисије за научна питања и израда програма научно-истраживачке дјелатности до 1980. године. Упоредо ће се радити на истраживању старе будванске архиве, с посебним освртом на Љубишину дјелатност, активирајући рад на издавању библиотеке „Анали Будве“ и донијети програм издавачке дјелатности. Размотриће се могућности трајне сарадње с архивима Котора, Цетиња и другим институцијама у Црној Гори и у нашој земљи. У плану је штампање рукописа Марина Биција из 1610. године у сарадњи са Историјским архивом Котора.

Предстоји, дакле, садржајна и веома плодна дјелатност Општинског архива. Таквој програмској оријентацији Савјет је дао пуну подршку на недавно одржаној сједници.

Средње школе у новој школској години

У једном од прошлих бројева било је ријечи о условима у којима раде наше средње школе. Брижљиво реновирана стара зграда основне школе пружа посјетиоцима знатно љепшије лице од ранијег. Зидови укraшени фотографијама, постерима и таписеријама, које су радили ученици, и ходници пуни зеленила стварају пријатно расположење. Будућност сређних школа изгледа забиљежена, поготово када се по мисли на то да неће прони много година до почетка грађе нове зграде уз помоћ самодоприноса. У садашњим условима са 266 ученика, односно девет одјељења, у достој скученом простору нема услова за кабинетску наставу. Из разговора с директорм Школског центра Надом Поповић сазнајемо да је у току набавка учила, па настава неће бити само вербална, а ускоро ће бити оснапољбене и просторије које су намјењене за школске радионице.

Друго жељени осамостаљење Школски центар за средње образовање објединава по три одјељења првог и другог разреда заједничких основа, одјељење трећег разреда са усмјерењем за туристичке техничаре, односно водиче, одјељење туристичких техничара четвртог разреда које ради по старом програму и одјељење четвртог разреда гимназије које, такође, ради по старом програму.

Шта је с реформом средњег образовања на нашем подручју? То је најважније, најосјетљивије и најактуелније питање. Преко разних представа информисања, путем разговора и предавања у организацијама, радни људи су могли да сагледају циљеве и задатке реформе и извују своју улогу.

Још 1. септембра 1976. године прешло се на нови систем средњег образовања који је, подсећамо, двостепен, а састоји се од припреме претпрофесионалне фазе и завршне, професионалне. По новим програмима код нас у овој школској години ради укупно седам одјељења. У разговору с директором Центра сазнајемо да највише проблема има с новоуведеним предметом Основи технике и производни рад.

Сарадња школе са удруженjem радom

У слабије развијеној средини, у којој има мало организација са савременом и разноврсном технологијом рада, назиће се низ проблема. Предвиђена су два часа недјељно практичне наставе. Због ограничених могућности, односно малог броја расположивих радних мјеста, ученици првих разреда заједничких основа, који су под сталним стручним и педагошким надзором професора, смјењују се у групама по петнаест на двадесет радних мјеста у седам радних организација, а то су: ООУР „Бачка Топола“ — погон пекара, „Електродистрибуција“, Аутомото Клисикана, а затим у Тивту: РЗ „Сава Ковачевић“, аеродром и на ратном броду. Из разговора с професором предмета Основи технике и производни рад и директором Школског центра сазнајемо да су посебно задовољни сарадњом с „Електродистрибуцијом“ и Пекаром, а Аутомото је ових дана понудило своја кона за обуку ученика. И радници из саобраћајне милиције такође су спремни да помогну како би ученици стекли што темељнију саобраћајну културу.

Усмјерења

Наše средње образовање дјели се на двије фазе: прву — опшитеобразовну, која траје двије године, и другу — финанну, којом се ученици усмјеравају и даје им се звање (са њом се почело 1. септембра ове године). Главна карактеристика друге фазе јесте завршност сваког степена. Поншто је у Будви основна привредна грана туризам и угоститељство, одлучено је да се за сада ученици оснапољбавају за туристичке водиче, коно баре или куваре. За друго попуњено усмјерење, које би осно-

собљавало ученике за коно баре и куваре, није се јавио нико.

Усмјерено образовање треба да постане неодвојиви дио удруженог рада, стално отворен и еластичан да може без тешкоћа да се мијења, прилагођава и усклађује с потребама удруженог рада и нашег општедруштвеног развоја, а то значи да ако потребе за једном врстом кадра престану то би се усмјерење гасило, а отворило би се друго за којим се у међувремену јавила потреба. Тако не би долазило до нагомилавања, а самим тим и незапослености. Али, шта се дешава? Организације удруженог рада немају тачне планове развоја, нити садашњих и дугорочних потреба у кадровима, па како онда планирати усмјерење? Зато подсећамо — и нека ово буде нека врста апела, јер овај проблем није занемарљив — да школа и удруженји рад, у оквиру припрема за реализацију програма ове завршне фазе, убудуће треба да заједнички донесе одлуку о броју и врсти усмјерења.

Опрема школске радионице

Са радом у производњи ученици се упознају и путем извођења екскурзија, односно посјећивања радних организација каквих нема на нашем подручју, па је планирано да сви први разреди заједничких основа посјете Алуминијеском комбинату у титограду, Хидроелектрану „Трешници“ и Жељезару у Никшићу.

Задовољавајућа сарадња са организацијама удруженог рада, али би жељела да они у потпуности сквате то као свој дио обавезе, да то не личи на милостину. Витније друштвено-економске промјене треба да доведу до суштинске интеграције образовања и васпитања са осталим удруженјим радом, до слободне размјене рада и једнаког друштвено-економског положаја радника у образовању са радницима у другим гранама удруженог рада.

Практична настава за будуће туристичке водиче

У такозваној финалној фази средњег образовања, када се ученици коначно оснапољбају за рад, од посебне је важности где се и на који начин обавља практична настава, па је у том смислу и постављено питање директору Школског центра. Сазнајемо да на том плачу до сада није много урађено, јер су скоро сви хобити били затворени. У току су преговори с „Интернационалом“ да дозволе ученицима упсизавање с радом на рецепцији, па се надамо да ће се наћи на разумијевању.

Потребно је овом приликом нагласити да се „Монтенегротурист“ доста заљежи да помогне првој генерацији туристичких техничара.

На питања каква је сарадња са основним школама одговорено је да постоји расположење колектива за остварење међусобног чвршћег контакта и да ће се на том вишем ангажовати. Она би се могла одвијати на више планова — преко васпитно-образовног рада, критеријума оцјењивања, синхронизације програма и заједничке јавне дјелатности.

У Школском центру за средње образовање активно ради литерарна, историјска, фотосекција, секције за укraшавање школе цвијећем и зеленилом и за таписерије. У припреми су програми и планови рада шаховске, речитаторске, туристичке и фолклорне секције за енглески језик.

Весна Лековић

ОДАБРАЛИ СМО ЗА ВАС

Похвала маслинини

Аутор невеликог опуса стихова и прозе („Позив на путовање“, „Зорило и Ноћило“, „Јавна птица“, „Белешке и дневник о Јавној птици“, „Један човек на прозору“, „Песме из дневника заробљеника број 60211“, „Записано на облацима по морју и мраморју“ — пјеснички огледи с путовања по Црној Гори, „Мало воде на длану“, „Прво виђење“ и „Позоришне хронике“) и давни преводилац („Федра“), Милан Дединац (1902 — 1966) је у младости припадао београдској групи надреалиста. Његове пјесме одликују се аутентичном лириком, узлетом модерног сензибилитета и специфичним лирским и интелектуалним акцентима. Следеник је савремене француске авангардне поезије.

Из поглавља „Море и Приморје“ овог заљубљеника Петровца и, посебно, Лучица, објављујемо пјесму „Похвала маслинини“, написану августа 1951. године у Петровцу на мору, негде „у маслинјаку Рада Вуковића, изнад Лучица“.

ПРЕД КУЋОМ НА ОВАЛИ, У ЗАВЕТРИНИ, СЕДИМО САТИМА НЕКА СТАРИЦА, СВА У ЦРНОМ, И ЈА, БЕЗИМЕНИ ЧОВЕК, ОНА МИ ВЕЛИ:

— ИМАЛА САМ КАМЕНУ НОВ...

У сунцу је израсла стравична мандрагора.
Земља је са кореном у небеса истисла
окамењени полип изронио из мора,
маслина је љут камен свим жилама притисла

Кад тако,
кад тако не би било,
прнуле би у небо са ове хриди стрме-
к'о галебово крило,
све маслинове шуме, валовите на ветру,
исковане од срме

И модро око мора, које се пре Сунца
на пучини пробуди,
засјало би од чуда:

— Каква се то сребрна луда,
каква се то грана јуди
да, место облака, јутрос, прозирним
небом блуди?

На ветру сва јој круна од сунца затрепери
— и дигне сјајно једро,

ал' њено стабло чвор је

Кад не би,
кад не било тако,

на првом младом ветру, низ море

и јутро ведро,

запловило би под кроњем

сребрно дрво свако

и одједрило светом тражећ

друго обзорje

где над рекама светлост

кишини кавез отвара

и мутно праскозорје

и голубицу пушта на росу јабланова,

и онда се претвара

— у мокар јесењи дан.

И остало би голо то Паштровско приморје,
опустело мртво од Будве па до Бара

Мора! Мора без слова
Ил' страшан камени сан.

Милан ДЕДИНАЦ

У Зборници — пред почетак часа

СПОРТ

ОСНОВАН ТЕНИСКИ КЛУБ „ПЕТРОВАЦ“

У жељи да развију тениски спорт, који до сада у Петровцу није организовано постојао, прије неколико дана су радни људи и грађани овог градића основали Тениски клуб „Петровац“, први у нашој општини.

Клуб је самоуправна, самостална друштвено-спорурска организација, која не се финансира из својих средстава (од остварених прихода), од представа Заједнице спорских клубова, друштвених и организација удруженог рада.

Основни задаци клуба који је даном оснивања постао члан Тениског савеза Црне Горе су развијање, ширење и квалитетно подизање тениског спорта, окупљање што већег броја грађана свих узрасла ради бављења овим спортом, а у циљу јачања њиховог здравља, радне и тјелесне способности, што је основ унапређивању борбе готовости у оквиру општенародне одбране и друштвене самозаштите. Поред васпитне стране, развијања другарства, солидарности и смисла за колективни рад, подизања спорктог духа, патриотизма, као и ширења братства и јединства међу нашим народима и народностима, у клубу ће се стварати услови за стручан и систематски рад, како би се обезбиједило напредовање свих категорија играча у овој грани спорта, као и организовање, односно подстицање на спортска такмичења.

Поменимо и то да је Скупштина конституисана на делегатском принципу — појединачно усвајањем статута и других аката, изабрали и Извршни одбор од 15 чланова и остale органе Клuba.

Извршни одбор је на првој сједници изabrao предсједника и три потпредсједника Клuba. Предсједник је Лазо Шољага.

С. Г.

СУСРЕТИ

Једна име данас сретамо у укriштеним ријечима. А прије четири деценије новине су готово сва кодневно писале о њој, доносијући њене фотографије — „смијешила се“ на рекламираним паноима испред биоскопа Париза, Берлина, Прага... Холивуд, тај моћни центар филмске индустрије, нудио је баснословне суме да бије отгрло из Европе, али у томе није успио.

Ријеч је о нашој првој филмској диви којој се годинама смијешила дивио — о Ити Рини. Данас, пошто је заокочила у осму деценију живота, далеко од филмских центара, редитеља и камера које су је толико година тражиле, живи тихо и повучено у својој кући у будванском насељу Бабин до. Са лијепим успоменама из једне ријетко богате умјетничке каријере.

Случајно на филм

Ида Кравања, која ће, када буде закорачила у свијет умјетности, промијенити име, родила се 1907. године у мјесту Дивача на Словеначком приморју. У кући оца сликарка са сестром Данициом провела је дјетињство да би потом завршила гимназију у Љубљани. Њену изузетну љепоту, шарм и смисао за комуницирање многи су одмах запазили — нуђено јој је да учествује на разним конкурсима љепоте. Међутим, строги отац то није желио и Ида се предавала ученику.

На филм сам дошла сасвим случајно — прича ова крепка жена којој године нисујесе отеле шарм. — Наш пријатељ, сликар Малота, који ме је много пута портретирао, стално је говорио да сам за филм и да морам покушати. Његовим посредством добила сам позив из Њемачке и некако, кришом од

ПРИЧА ПРВЕ ГЛУМИЦЕ

родитеља, пошла на пробно снимање. Успјела сам и тако је почело.

У филмској кући „Остермајер“ у Берлину потписала је први уговор за мјесечну плату од 1500 марака. Први филм у коме је играла епизодну улогу носио је назив који се толико поклапао са њеним случајем — „Шта дје скривају од родитеља“.

Холивуд је не привлачи

Име Иде Кравање појављује се поред тада славних европских имена. Савјетују јој да га промијени, јер није звучно и тешко се изговара. Нуде јој да буде Ида Савина, Меди Маре, Ева Колинс, Ита Рина. Одлучује се за ово послеће, толико слично њеном имениу — Итана.

Деветнаестогодишња Словеначка почиње филмску каријеру у којој ће у седамнаест филмова бити главна јунакиња, а још много пута тумачити друге не баш мале улоге. Понуде стижу са многих страна јер је њен таленат очигледан. Долази 1928. година и преломни тренутак у каријери. Између много понуда одлучила се за тада не баш познатог редитеља Густава Махатија и филм „Erotikon“. Снимљен у Прагу, он је постао хит, гледао се широм Европе, откупљују га Американци. Изванредна креација Ите Рине, која тумачи главну улогу, одушевљава милионе гледалаца. Ње се слике излазе у свим новинама и магазинима, о њеној глуми, љепоти, плесу и знању свјетских језика свуда се прича. Холивуд хоће да је има у својим атељеима — стиже јој уговор у коме стоји празно место где треба да упише суму коју жели за ангажман. Није се много колебала — није хтјела у Холивуд. Године 1931. умјесто у Америку удаје се за

— Сјајно да сјајије не може бити: уловио сам па трмку од четири килограма!

И НА ЈЕДНОЈ И НА ДРУГОЈ СТРАНИ

Упитао неко Жана Кота шта мисли о рају и паклу. Послије краћег размишљања, Кокто одговори, смијешћи се:

— Немојте захтјевати да одговорим — имам пријатеље и на једној и на другој страни.

— А које су остале? — упита домаћин.

— То бих и сам желио да сазnam — одговори уздишући филозоф.

И САМ ВИ ЖЕЛИО ДА ЗНА

Француски филозоф Монтескије боравио је у гостима код неких својих пријатеља. Једног дана, послије доброт ручка, Монтескије рече домаћину:

— Смисао живота састоји се из свега неколико ствари од којих је једна, без сумње, јело.

— А које су остале? — упита домаћин.

— То бих и сам желио да сазnam — одговори уздишући филозоф.

ПРЕТХОДНИЦИ СЕ ЦИЈЕНЕ СА ГОДИНАМА

Шарл Гуно разговарао са младим композитором:

— Што даље одмичемо у нашој умјетности, тим више цијенимо претходнике. У вашим годинама говорио сам за себе: „Ja“. Двадесет и пет година сам говорио: „Ja и Моцарт“. У тридесетој — „Моцарт и ja“ А сада веома тихо изговарам само: „Моцарт“.

МЕДИЦИНА ЈЕ НЕМОЋНА

— Колико пута ћу вам понављати — обраћа се љекар једном пациенту — да више не долазите, јер је у вашем случају меџија потпуно немоћна: ви сте, човјече, потпуно здрави!

САН

— Ноћас сам сањао да сам био у чамцу с Клаудијом Кардинале...

— Па шта је било даље?

КАЗАЛИ СУ:

ЛАЖ ЈЕ НАКИНЂУРЕНА

МАРК ТВЕН: „Постоји само једно створење које се не може покорити човјечку — мачку. Кад би човјек могао да се укрсти с њом, то би усавршило људски, или изопачило мачји род.“

САРТР: „Речник је једино место где се новац налази прије рада.“

ТОТО: „Ништа није немогуће урадити — ако то уради неко други.“

СЕНЕКА: Проучавају се три недеље, љубе се три мјесеца, свајају се три године, а подносе тридесет година. Затим дјеца почињу све изнова.

*

САРТР: „Речник је једино место где се новац налази прије рада.“

*

ТОТО: „Ништа није немогуће урадити — ако то уради неко други.“

*

СЕНЕКА: Проучавају се три недеље, љубе се три мјесеца, свајају се три године, а подносе тридесет година. Затим дјеца почињу све изнова.

*

Ита Рина

бенградског инжењера Миодрага Ђорђевића, кога је као студента упознала у Берлину.

— Никада ме новац није занимao. Тада најмање. Увијек сам чезнула за нашом земљом, завојела сам нашег човјека и никада се нијесам покајала — прича Ита.

Филмска каријера није прекинута. Ређају се филмови „Валови страсти“, „Срамота“ и „Фантом Дурмитора“ — овај посљедњи снимио је у нашој земљи.

Уочи другог свјетског рата радила је у Берлину. На цлизам је уврloко пријетио Европи и Ита Рина је то сјејала.

— Било је јељто 1939. године. Иво Андрић, тада наш дипломатски представник у Њемачкој, позвао ме је на вечеру. Причала сам му како ме непрестано прати неки човјек — касnije smo установili da је гестаповац — и да се осјећам врло неугодно. Он ми је савјетовао да одмах кренем за Београд. Без размишљања сам послушала тај савјет и увијек сам му за то била неизмјerno захвална.

Ратне године Ида је провела у Београду. Прекинута је њена умјетничка каријера која је била у великом успону, али не сасвим. У новој Југославији ради се прихвати да искustvom и знањem помогне нашем филму.

Била је стручни консултант у „Звезди“ и „Авали“, играла је у филму Вељка Булатића „Рат“.

Мирне године

— Радовао ми је сваки успех, сваки нови филм. По магала сам колико сам могла, распета између породичних обавеза и нових дужности — сјећа се Ита.

Прије шеснаест година она је у пензију. Можда мало и прерано, али, ипак, задовољна оним што је по-

С. Грегорић

Пред спомеником старим ратницима у Крагујевцу

Излет пензионера

Предсједништво Општинске конференције Удружења пензионера и инвалида рада организовало је прије кратког времена за око четрдесет својих чланова петодневни излет до Крагујевца. Излетници су посјетили Златибор, Титово Ужице, Тополу и Буковичку Бању. Вратили су се са пуно пријатних утисака о чему смо разговарали с војом пута Јовом Станишићем.

— Топао и срдачан пријем на који смо нашли у Крагујевцу задржали се у пријатној усјемени сваког учесника изleta. Наши љубазни домаћини учинили су све да би нам боравак остало што дуже у сјећању и да нас упознају с херојским прошлопшћем овог слободарског града, као и с његовим достигнућима на привредном и културном пољу. Зато смо неизмјerno захвални РАДОЊИ МИЛЕТИЋУ, КОСТИ ГВОЗДЕНОВИЋУ и ОБРАДУ ЋИРИЋУ — из Општинске конференције Удружења пензионера Крагујевца, као и грађанима с којима смо у току нашег боравка разговарали. Жељели бисмо да им гостопримство узвратимо у нашем граду — рекао нам је Јово Станишић.